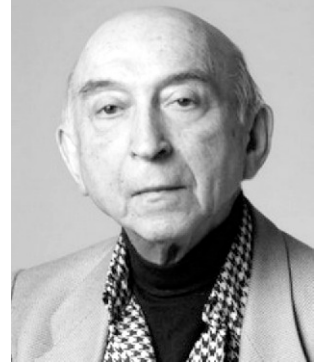

ŞÖHRƏTLİ ALİMİN DAHA BİR NÜFUZLU MÜKAFATI

Dünya şöhrətli azərbaycanlı alim, Kaliforniya Universitetinin professoru Lütfi Zadə 2012-ci il üçün "Foundation Frontiers of Knowledge Awards"ın informasiya-kommunikasiya texnologiyaları nominasiyası üzrə BBVA mükafatına layiq görülmüşdür

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasından AzərTAc-a bildirmişlər ki, bu mükafat alimə qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsinin kəşfi və inkişafına görə verilmişdir. Mükafatın münəşiflər heyəti hesab edir ki, bu nəzəriyyə kompüter texnologiyaları sahəsində inqilabi sıçrayış olmuşdur.

Son 50 ildə Lütfi Zadənin metodikası təkcə ABŞ və Yaponiyada 50 mindən çox patentin əsasını təşkil etmişdir. "Foundation Frontiers of Knowledge Awards"ın BBVA elmi mükafatı 8 nominasiya üzrə təqdim olunur. Münəşiflər heyətində Avropanın aparıcı universitetlərinin alimləri təmsil olunurlar.

"RIM" ŞİRKƏTİ "BLACKBERRY 10" MOBİL QURĞULARINI SINAQDAN KEÇİRİR

"RIM" şirkəti yeni "BlackBerry 10" (BB10) platformasının uğur əldə edəcəyinə əmindir

"RIM" şirkəti "BB10" platforması ilə iş üçün smartfon, server və digər avadanlıqların sınaq nümunələrini təxminən 150 mobil operatora göndərmişdir. Onlar hazırda "BB10" platformasını sınaqdan keçirir. 2013-cü il yanvarın sonunda "RIM" şirkəti "BlackBerry 10" platformasını bazara çıxardıqda mobil operatorlar müştərilərə müvafiq məhsullar təklif etməyə hazır olacaqdır.

Hazırda təxminən 120 mobil operator "BlackBerry Enterprise Service 10" xidmətini sınaqdan keçirir.

"SAMSUNG"UN ELASTİK EKTRANLI RƏNGLİ DİSPLEYİ

"Samsung" şirkətinin ekran istehsalı üzrə bölməsi 5,5 düym diaqonala malik elastik rəngli displey təqdim edəcəkdir

AzərTAc xəbər verir ki, təqdimat 2013-cü il yanvarın 8-dən 11-dək Las-Veqasda "CES" sərgisi çərçivəsində keçiriləcəkdir. "Samsung Display"ın təsvir ölçüsü 720x1280 piksel təşkil edəcəkdir. Ekranı əymək mümkün olacaqdır.

Xatırladaq ki, "Samsung" şirkəti daha əvvəl də elastik ekranlar təqdim etmişdir. Bundan əvvəl şirkət "CES 2011"-də 480x800 nöqtə təsvir ölçüsünə malik 4,5 düymü "AMOLED" ekranın təqdim etmişdir.

SÜNİ TORNADO XALİS ENERJİ YARADACAQ

Bu ekoloji cəhətdən təmiz elektrik enerjisi almağa imkan verəcək

Amerikanın "Avitec" şirkəti onlayn-satış üzrə internet nəhəngi sayılan "PayPal" saytının banisi, milyarder Piter Tildən 300.000 dollar almışdır. Zex2.ru saytının verdiyi məlumata görə, bu vəsait ekoloji təmiz enerji yaradılması üzrə tədqiqatları başa çatdırmağa sərf ediləcəkdir.

"Avitec" şirkətində çalışan kanadalı ixtiraçı-mühəndis Lui Mişo belə hesab edir ki, süni tornadonun gücünə nəzarət etmək və onu turbinin fırlanmasına yönəltmək mümkündür. İxtiraçının sözlərinə görə, bu texnologiyadan istifadə ediləcəyi halda karbon qazı və digər zərərli kimyəvi maddələr tullantısı problemi tamamilə aradan qalxacaq, yəni bu qurğu ətraf mühitə cüzi təsir göstərəcəkdir.

FƏALİYYƏTDƏ OLAN BEYNİN ƏN BÖYÜK MODELİ

Kanadadakı VATERLOO Universitetinin alimləri fəaliyyətdə olan beynin 2,5 milyon süni neyron dan ibarət ən böyük modelini hazırlamışlar

Həmin modelə “Spaun” və yaxud “Semantic Pointer Architecture Unified Network” adı verilmişdir. VATERLOO Universitetinin mətbuata açıqlamasında göstərilmişdir ki, yeni model beynin mürəkkəb fəaliyyətinin insanlarda və heyvanlarda mürəkkəb davranışlara səbəb olduğunu başa düşməkdə alimlərə kömək edəcəkdir. Məsələn, “Spaun” eyni ilə insan beyni kimi, vizual obrazların işlənilməsində neyronlar şəbəkəsindən istifadə edir və modeldə həmin şəbəkə əl ilə idarə olunur. Model, istifadə edilən neyrotransmitterlər də daxil olmaqla, hər bir neyro-

nun bioloji detallarını tuta bilir.

VATERLOO Nəzəri Nevrologiya Mərkəzinin direktoru, professor Kris Eliasmitin sözlərinə görə, bu ilk modeldir ki, insan beyninin mürəkkəb tapşırıqların geniş spektrini hansı üsullarla yerinə yetirdiyini, müxtəlif sahələr arasında informasiya mübadiləsini necə əlaqələndirdiyini göstərir.

Bundan başqa, həmin model intellektin yaxşılaşdırılmasında faydalı ola biləcək alqoritm növlərinin yenidən nəzərdən keçirilməsinə də imkan yaradır.

SUNAMI BARƏDƏ ƏVVƏLCƏDƏN XƏBƏR VERƏN CİHAZLAR

Yaponiyanın Meteorologiya İdarəsi ölkənin şimal-şərq sahillərində, Sakit okeanın dərinalıqlarında sunami barədə əvvəlcədən xəbər verən cihazlar quraşdırmışdır

Cari ilin oktyabrında idarə Yaponiya çökəkliyinin şərqində, Tohoku regionunun sahillərindən 320 və 380 kilometr məsafədə iki sensor yerləşdirmişdir.

Hidravlik təzyiqlə dəyişməsinə həssas olan bu cihazlar sunami barədə əvvəlcədən xəbərdarlıq edəcəklər. Onların ötürdüyü məlumatlar bakenlərdə yerləşdirilmiş süni peyk rabitəsi vasitəsilə mərkəzə ötürüləcəkdir.

İdarədən bildirmişlər ki, Yaponiya çökəkliyi yaxınlığında zəlzələ olduğu təqdirdə yeni sensorlar

sunami təhlükəsini sahilə yerləşdirilmiş monitorlardan 10 və hətta 20 dəqiqə əvvəl hiss etmək qabiliyyətinə malikdirlər. Bundan əlavə, bu sensorlar ən uzaq yerlərdə, məsələn Çilidə zəlzələ baş verdiyi təqdirdə də sunami təhlükəsini aşkar edə biləcəklər.

*Vüqar Ağayev,
AzərTAC-ın xüsusi müxbiri
Tokio*

HITACHI

İNFORMASIYA - ƏBƏDİ YADDAŞ

“Hitachi” şirkəti rütubətə və istiyə yüksək davamlılığı ilə fərqlənən kvars şüşə əsasında məlumatların mühafizəsi mühitini icad etmişdir

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının İnformasiya Texnologiyaları İnstitutundan AzərTAC-a bildirmişlər ki, “Computerworld” jurnalının məlumatına görə, belə daşıyıcıda məlumatlar 100 milyon illərlə mühafizə oluna bilər.

Şirkətdə kvars şüşə üzərində rəqəmsal şablonların lazer aşılma üsulunu işləyib hazırlamışlar. Bu halda, yazının sıxlığı kompakt-disklərin yazısının sıxlığını ötür. Bunu hesablamaq üçün xüsusi mikroskop tələb olunur, məlumatlar lazer fokuslaşmasının dəyişikliyi yolu ilə dörd qatda aşılır.

Yeni texnologiya tarixi əhəmiyyətli sənədləri və başqa mədəni obyektlərin rəqəmsal versiyaları, eləcə də hər bir insanın gələcək nəsillərə ötürmək istədiyi informasiyaları qoruyub saxlamağa imkan verəcəkdir.

Qeyd edək ki, şirkət sənaye nümunəsini 2015-ci ildə təqdim etməyi planlaşdırır.

ON BEŞ YAŞLI MƏKTƏBLİNİN ASTRONOMİK KƏŞFİ

Nil İbata cırtdan qalaktikanın strukturunu kəşf etmişdir

AzərTAC xəbər verir ki, Fransada hər kəs 15 yaşlı məktəblinin astronomik kəşfindən danışır. Strasburq rəsədxanasında atasının yanında təcrübə keçən Nil İbata Andromed ətrafında dövrə vuran cırtdan qalaktikanın strukturunu kəşf etmişdir. Təcrübənin nəticələri Amerikanın aparıcı “Nature” jurnalında dərc olunmuşdur.

BAKIDA MÖHTƏŞƏM ELM OCAĞI TİKİLİR

Mərkəzdə redaksiya, mini tipografiya, kitab anbarı olacaq

Bakıda möhtəşəm elm ocağı tikilir. Milli.Az-ın məlumatına görə, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzinin yeni binasının tikintisi sürətlə davam etdirilir.

Mərkəzin ümumi şöbəsinin müdiri Züleyxa Baxşiyeva Milli.Az-a açıqlamasında bildirdi ki, mərkəzin tikilməkdə olan beşmərtəbəli binasının son mərtəbəsi inşa olunur. Mərkəzdə redaksiya, mini tipografiya, kitab anbarı olacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzinin yeni binasının tikintisi üçün Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına ilkin olaraq 5 milyon manat ayrılıb.

İQ KARA GƏLMİR

London Elm Muzeyinin direktoru Rocer Hayfild dərc etdiyi məqalədə iddia edir ki, mövcud intellekt əmsalı (İSQ) testləri əslində insanın intellekt səviyyəsini qiymətləndirə bilmir

Material Kanadanın Qərbi Ontario Universitetində çalışan alimlər Edrian Ouen və Adam Hemptşirin elmi işlərinə əsaslanır. Tədqiqat müəllifləri sübut ediblər ki, intellekti vahid göstərici üzrə qiymətləndirmək olmaz, çünki o, bir neçə amil sayəsində formalaşır. "İntellekt bütövlükdə anatomik cəhətdən müxtəlif koqnitiv sistemlərin xüsusiyyətlərinin təzahürüdür", – məqalədə belə qeyd edilib.

İRAN ROBOTU SÜNİ ZƏKAYA MALİKDİR

İranda cənub qərbindəki Çahar-Mahal Bəxtiyari vilayətində insan şəklinə robot istehsal edilib

110 sm hündürlüyündə olan robot süni zəkaya malikdir. Eyni zamanda, hərəkət etmək qabiliyyətini təmin edəcək oynaqlara sahibdir. Robotun baş hissəsinə yerləşdirilən bir kamera nəticəsində hərəkət edə və öz yolunu tapa bilir. Bu robotun istehsalında 5 nəfərlik bir qrup işləyib və 4 ay vaxt sərf ediblər.

ÇİN ALİMLƏRİNİN YENİ KƏŞFİ

Çin mikroelektronika sahəsində növbəti sıçrayış etməyə hazırlaşır: ölkənin alimləri integral mikrosxemlər istehsalının 22 nanometrli texnologiyasını mənimsəmişlər

Bu məlumatı "Sinxua" agentliyi Çin Elmlər Akademiyasının Mikroelektronika İnstitutuna istinadən yaymışdır.

Elmi müəssisədən bildirmişlər ki, institutun mütəxəssisləri səyyar tranzistorların 22 nanometr enində sürgüyə malik təcrübi nümunələrini yaratmağa nail olmuşlar. Bu, belə qalın işlək layı olan mikrosxem istehsalı sahəsində atılan ilk addımdır. Alimlər təsdiq edirlər ki, silisium əsaslı materialların metallar və onların oksidləri ilə əvəzlənməsi məhsulun dəyərini aşağı salmağa və eyni zamanda, cihazların enerji sərfinin səmərəliliyini və məhsuldarlığı artırmağa imkan vermişdir.

22 nanometr insan tükünün diametrindən təxminən 2300 dəfə kiçik olan bir hissədir. Mikroelekt-

ronika üçün bu rəqəm onu göstərir ki, eninə kəsilmiş tükün ölçüsündə olan sahədə 10 milyonadək tranzistor yerləşdirmək olar. Bu tranzistorlar məntiqi qurğuların əsas elementlərini təşkil edir. Dünyanın bir sıra şirkətləri kompyuter, mobil telefon və digər texniki vasitələrin istehsalını daha ucuz və daha kütləvi şəkildə həyata keçirmək üçün 22 nanometrli texnologiyaya yiyələnməyə çalışırlar. Çin Xalq Respublikası müvafiq tədqiqat layihələrinin reallaşdırılmasına 2009-cu ildən başlamışdır.

Çinli alimlər ümid edirlər ki, həmin texnologiyanın sənayedə istifadəsi onların ölkəsinə idxaldan asılılığı azaltmağa və özünün mikroelektron detal istehsalçılarının rəqabətqabiliyyətliliyini artırmağa imkan verəcəkdir.